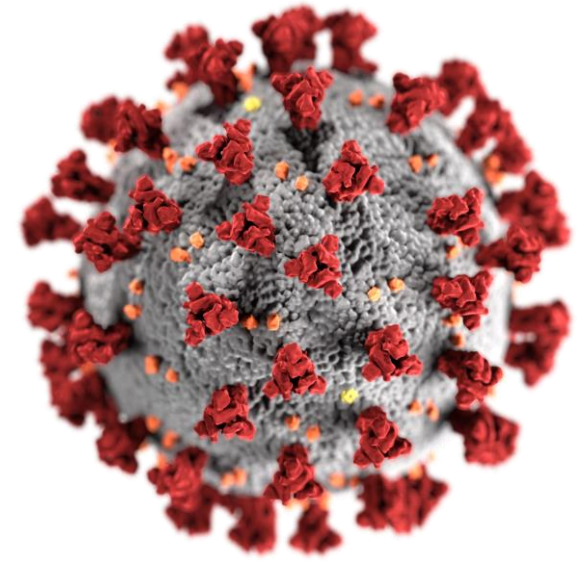

A betegségek globális súlya

Társadalomföldrajz aktuális kérdései

Dr. Pecsmány Péter
tudományos munkatárs

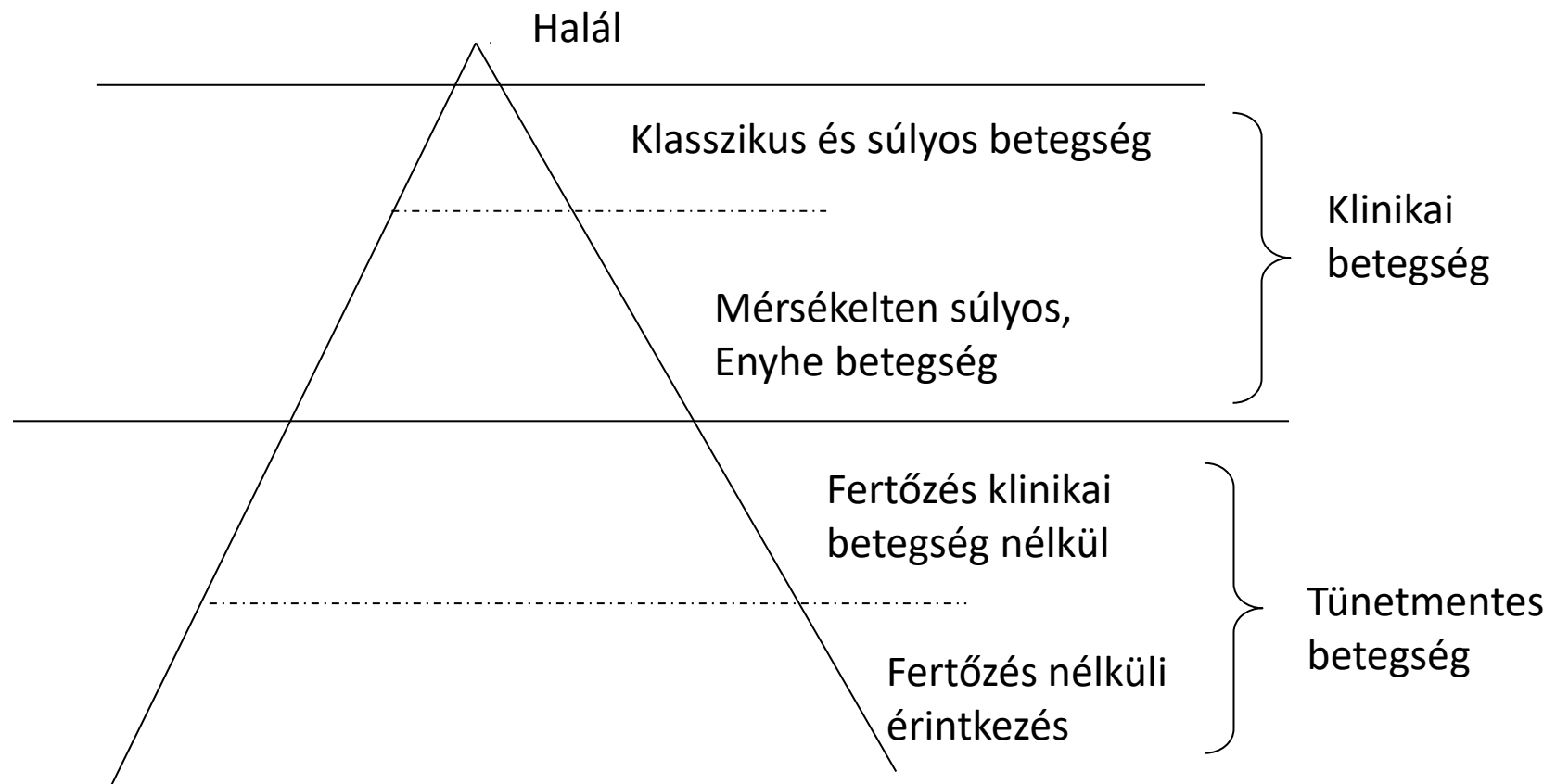
ecopeter@uni-miskolc.hu

Bevezetés

- 2000-ben világszerte körülbelül 15000 gyermek született óránként!
- Többségük túlélte a születéssel járó traumát, tízből kilenc valószínűleg túléli élete első öt évét. Ezek fele 2075-ben feltehetőleg megéri a születésnapját, közülük azonban csak néhányan érik el a 100 esztendőskort.
- A betegség szót gyakorlatilag minden rosszullétre, gyengélkedésre vagy az egészségestől eltérő állapot jelölésére használjuk.

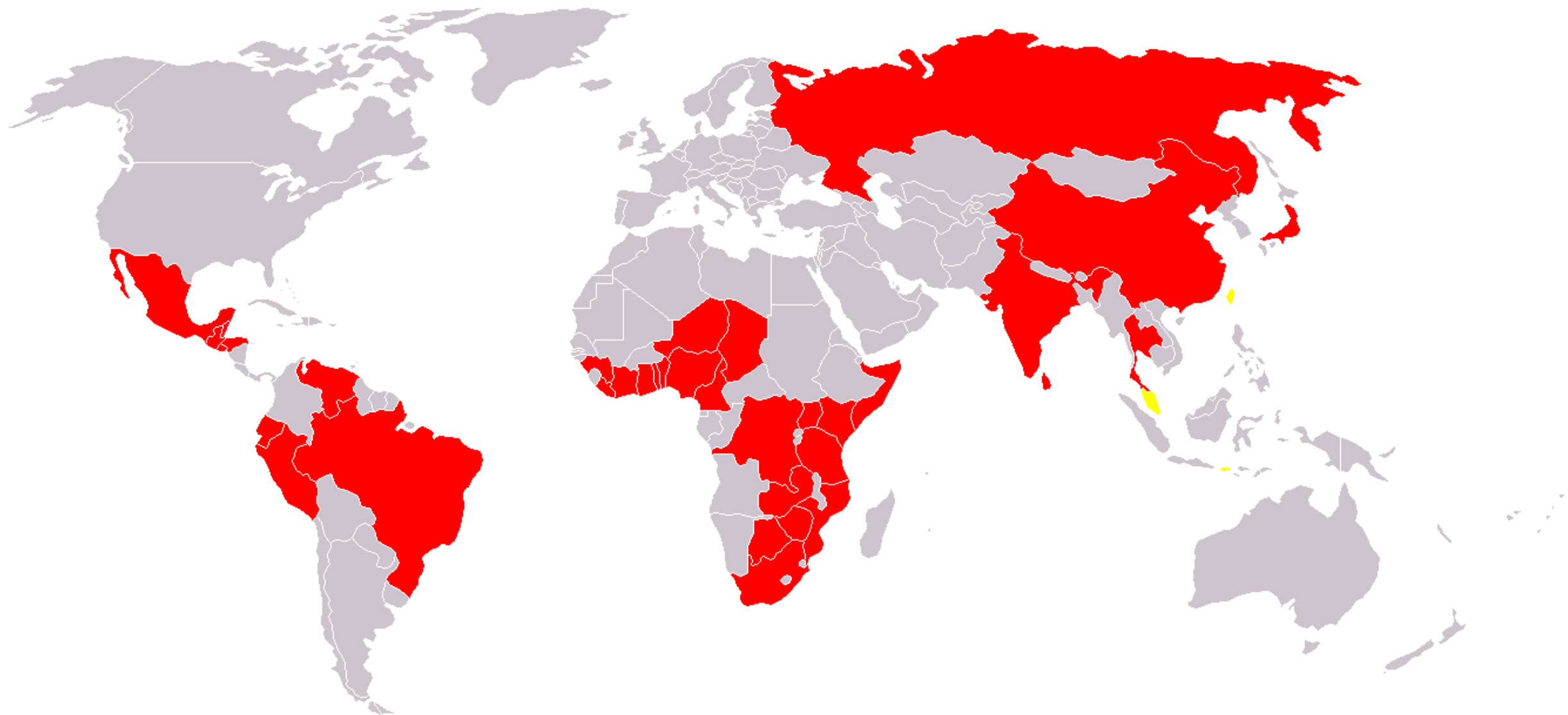
Bevezetés

- Melyek a legjelentősebb globális szintű betegségek?
- Azokat, melyek halálhoz vezetnek.
- A WHO becslése szerint 2000-ben a világon több mint 50 millió halálozás történt.
- A hat fő betegségcsoport: légzőszervi, keringési, rák, perinatális-újszülöttkori és maternális, fertőzések és parazita okozta megbetegedések, egyéb és ismeretlen ok.

- A halálozások legelső helyén a fertőző és parazita betegségek (tuberkolózis, hasmenés, malária, HIV) állnak, az összes halálozás egyharmadával.
- Hasonló 29%-os arányban keringési rendszeri megbetegedések okozzák a halált.
- 12% a rák, a három ok összesen a halálozások háromnegyedét teszi ki.
- Korunk legjelentősebb halálos betegségei továbbra is a ragályos betegségek.
- Ezek többsége tekintélyes múlttal bír, az első mezőgazdasági települések létrejötte óta az emberi élet részei.
- A 19. században az egyik legrettegettebb betegség a kolera volt.

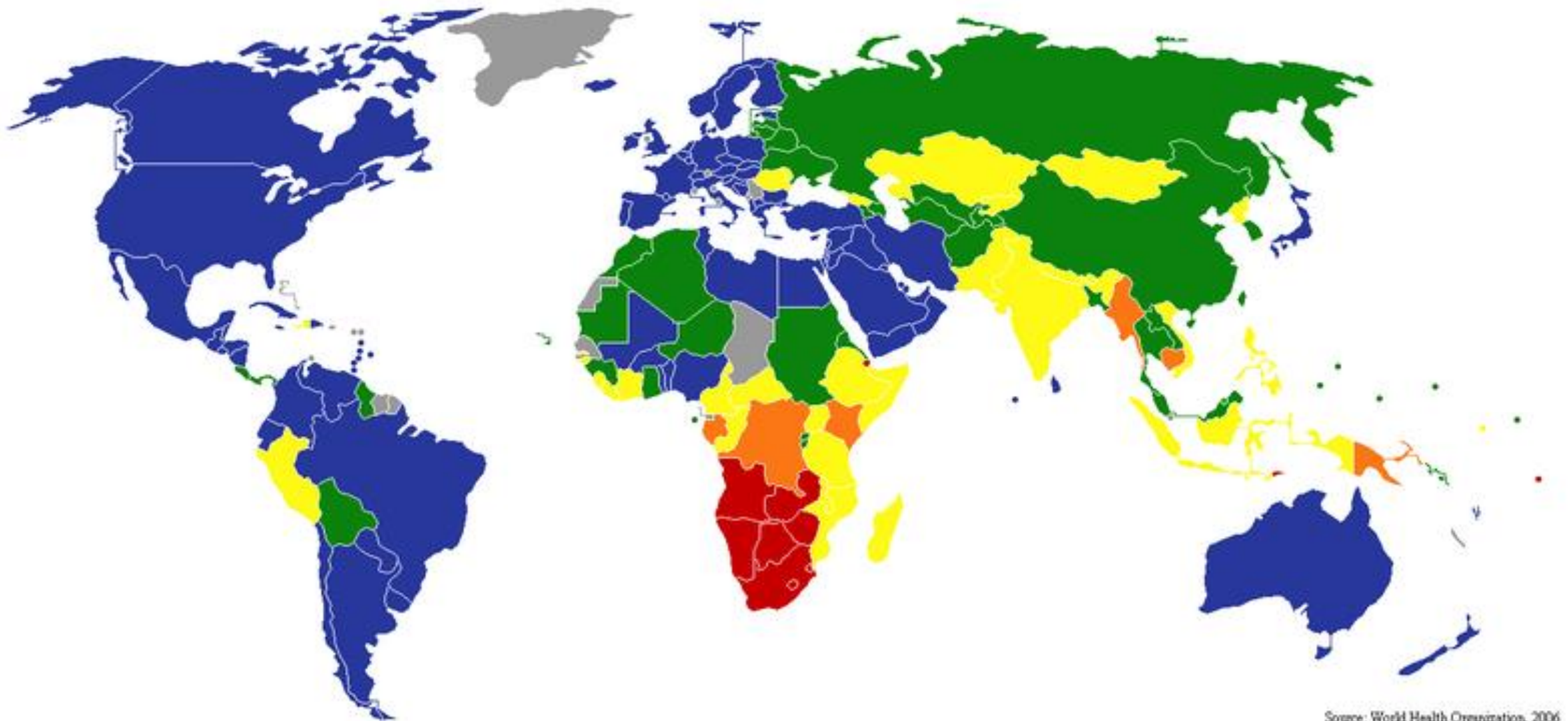
- A **kolera** a *Vibrio cholerae* baktérium által okozott betegség.
- Elsősorban széklettel, hányadékkal és szennyvízzel, illetve az ezekkel érintkező nyers élelmiszerek révén terjed. Akár egy jégkocka, egy szelet citrom is átviheti a fertőzést.
- Kiindulópontjai általában a meleg, szervesanyagban gazdag tengerparti folyótorkolatok, innen terjed szét a betegség.
- Két fajtáját különböztetjük meg: az európai (*cholera nostras*) és az ázsiai (*cholera asiatica*) kolerát.
- Az európai kolera az ázsiaival ellentétben nem egész évben, csak a nyár második felében észlelhető.

A kolera jelenléte a világban (Sárga: Szórványosan)

- Ma a két legmeghatározóbb betegség a tuberkolózis és a malária.
- A tuberkolózis világszerte közel négymillió ember éleltét követeli, amely a halálozások 5%-át teszi ki, és a halálokok listáján a negyedik helyen áll.
- A tuberkolózis főleg a szegényeket veszélyezteti, a fejletlen államokban főleg.
- A malária messze a legjelentősebb elősködők által terjesztett trópusi betegség, amely iszonyatos szenvedésekkel jár, évente 2,5 millió áldozatot követel.

- A **gümőkór** vagy **tuberkulózis** (TBC) (tuberculosis) egy olyan fertőző betegség, melyet a *Mycobacterium tuberculosis* baktérium okoz, és ami leggyakrabban a tüdőt támadja meg (pulmonáris tbc), de megtámadhatja a központi idegrendszert agyhártyagyulladást (meningitis tuberculosa) okozva, a nyirokrendszert és a keringési rendszert, amelyek fő terjedési útvonalai is (pl. miliaris tbc).

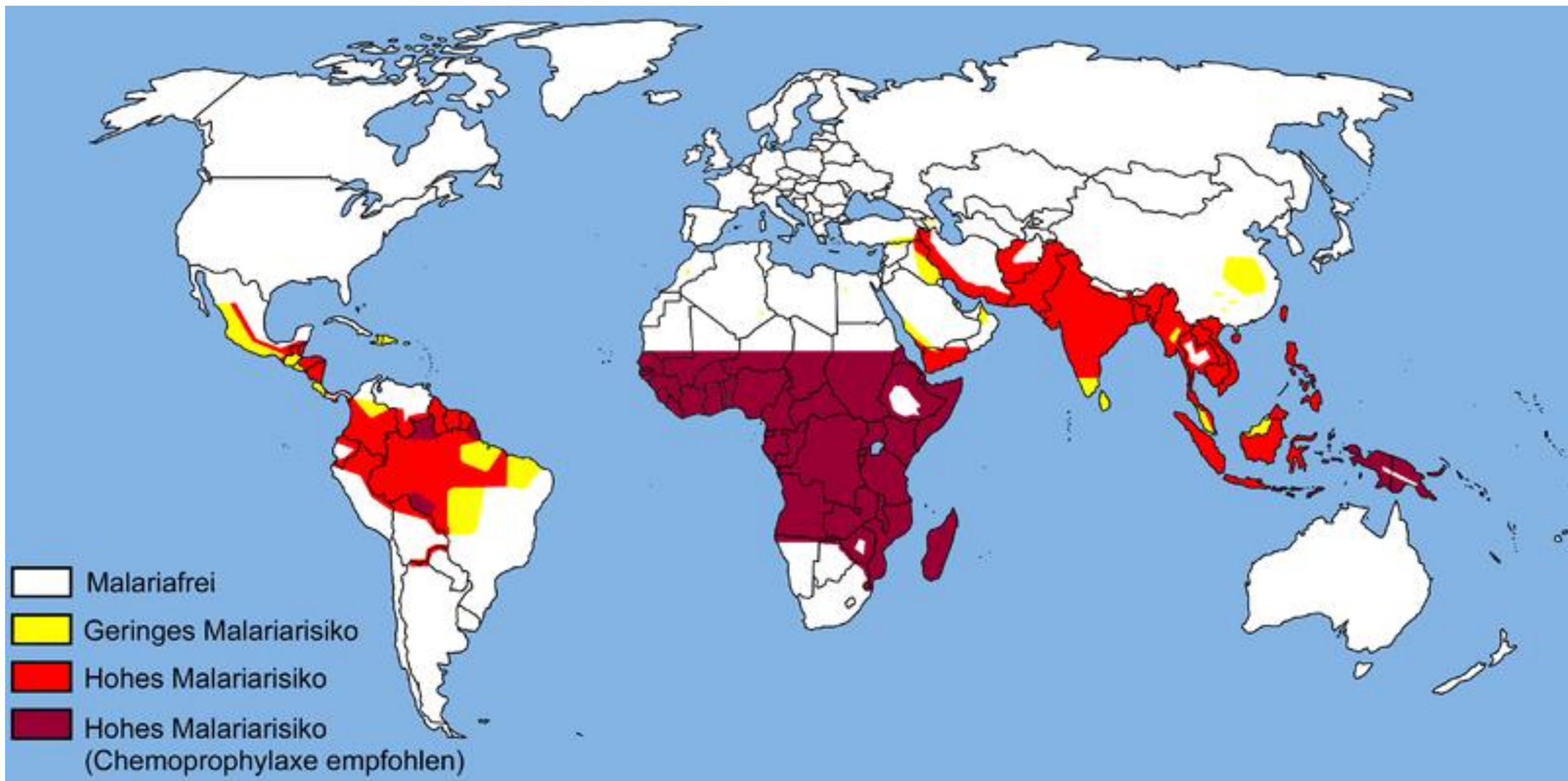
Source: World Health Organization, 2006

A tbc előfordulása a Föld lakosságában.

Esetek 100 000 lakosra számítva; vörös = >300, narancssárga = 200–300;

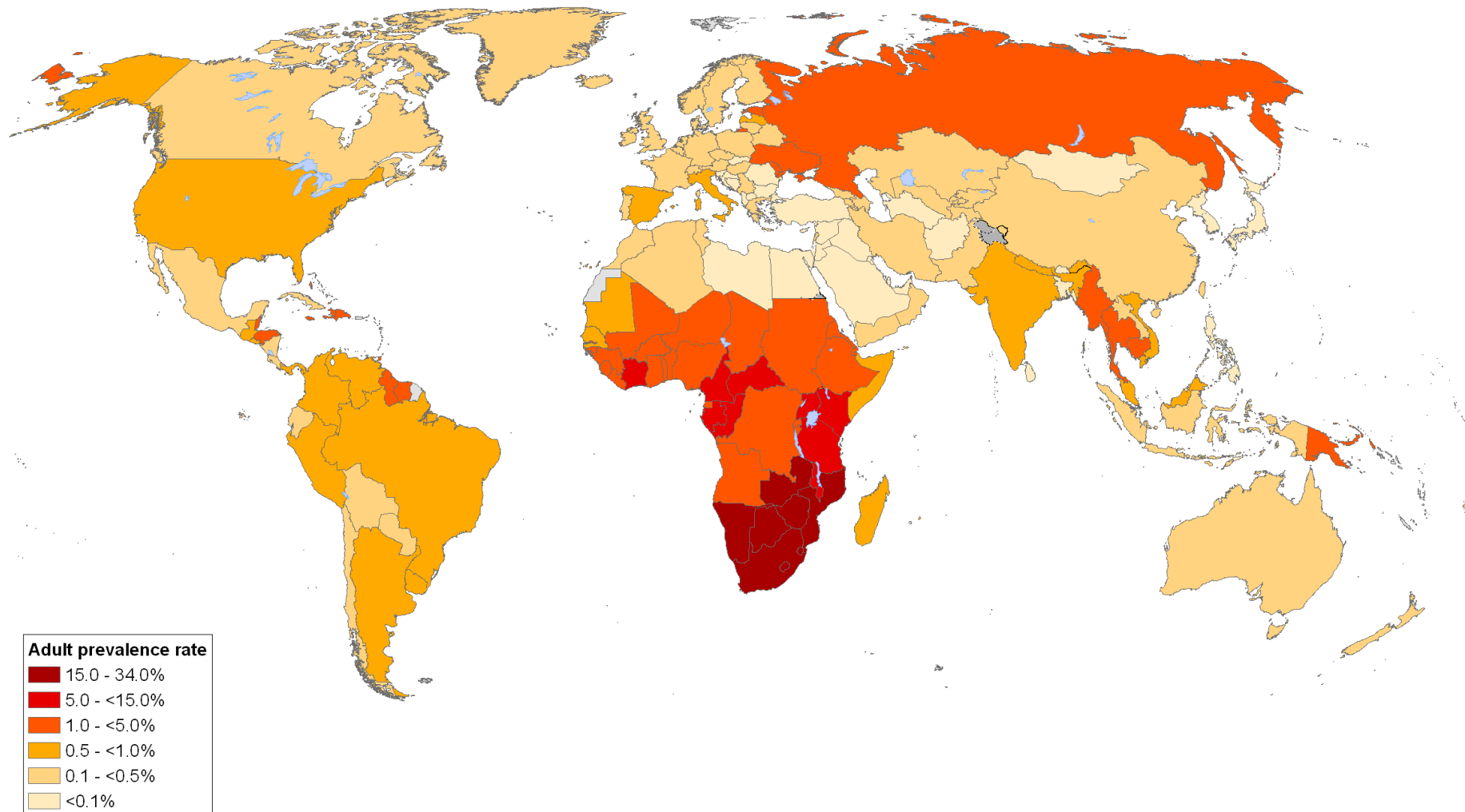
sárga = 100–200; zöld 50–100; kék = <50 és szürke = nincs adat. A World Health Organisation adatai, 2006.

- A malária (régies nevén: váltóláz) az Anopheles szúnyog nőstényei által terjesztett kórokozók által kiváltott betegség.
- A világon népbetegségnek számít, főleg trópusi vidékeken fordul elő.
- Évente kb. 350-500 millió megbetegedés történik, ezek közül a halálos kimenetelűek száma egymillió feletti, és csupán Afrikában 25% az éves mortalitás az 5 éves kor alatti gyermekpopulációban.
- A nagy halálozási arány fő okai: az egyre nagyobb fokú gyógyszer-rezisztencia, illetve a szúnyogok ellenálló-képességének növekedése az inszekticidekkel szemben.

- Eddig a fertőző betegségek közül csak a himlőt sikerült felszámolni.
- Fontosnak tartja a WHO, hogy csökkentse a vírusos eredetű betegségek terjedését: torokgyík, kanyaró, újszülöttek tetanuszos megbetegedése, szamárköhögés, gyermekbénulás, tuberkolózis.
- Miért jelennek meg új betegségek?
- A legtöbb újonnan felfedezett vírus feltehetően már évszázadok óta létezik észrevétlenül, vagy azért, mert távoli, vagy orvosi szempontból kevésbé tanulmányozott populációknál volt jelen.
- A betegségek listája bővülni fog.
- Az AIDS elterjedésének kezdete az 1980-as évek elejére tehető. Szerzett immunhiányos szindróma, a HIV vírus okozza.

Adult (15-49) HIV prevalence rate (%), 2005

**World Health
Organization**

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Data Source: UNAIDS

Map Production:

Public Health Mapping and GIS, Communicable Diseases (CDS)

World Health Organization © WHO 2006. All rights reserved

Hepatitis A és B elterjedtségének földrajzi eloszlása a világon

A hepatitis A és B vírusfertőzés közepes és magas elterjedtsége

A hepatitis A vírusfertőzés közepes és magas elterjedtsége

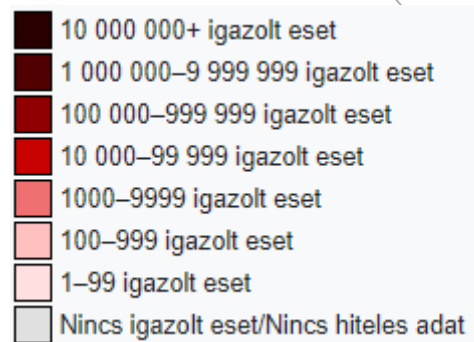
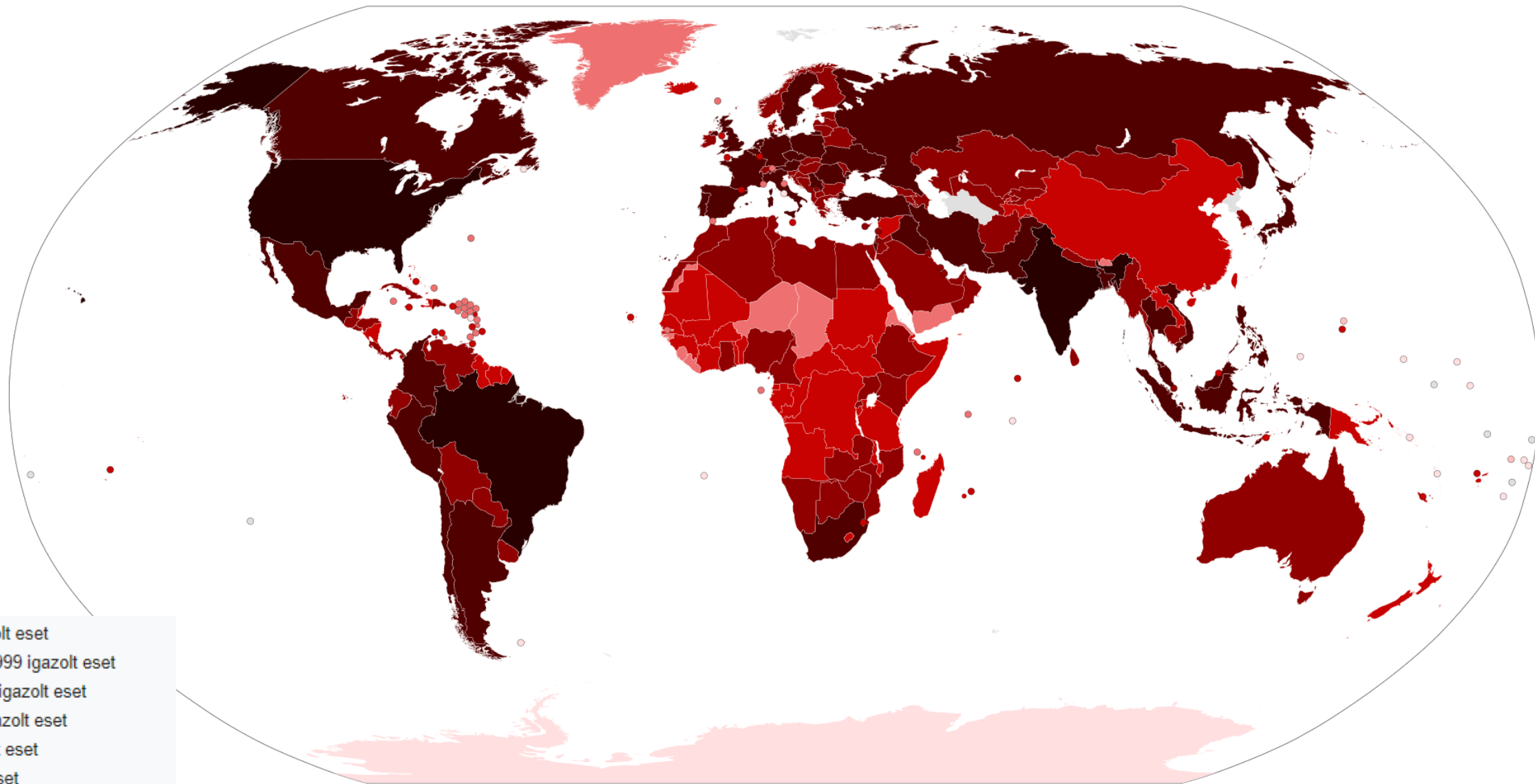

A hepatitis B vírusfertőzés közepes és magas elterjedtsége

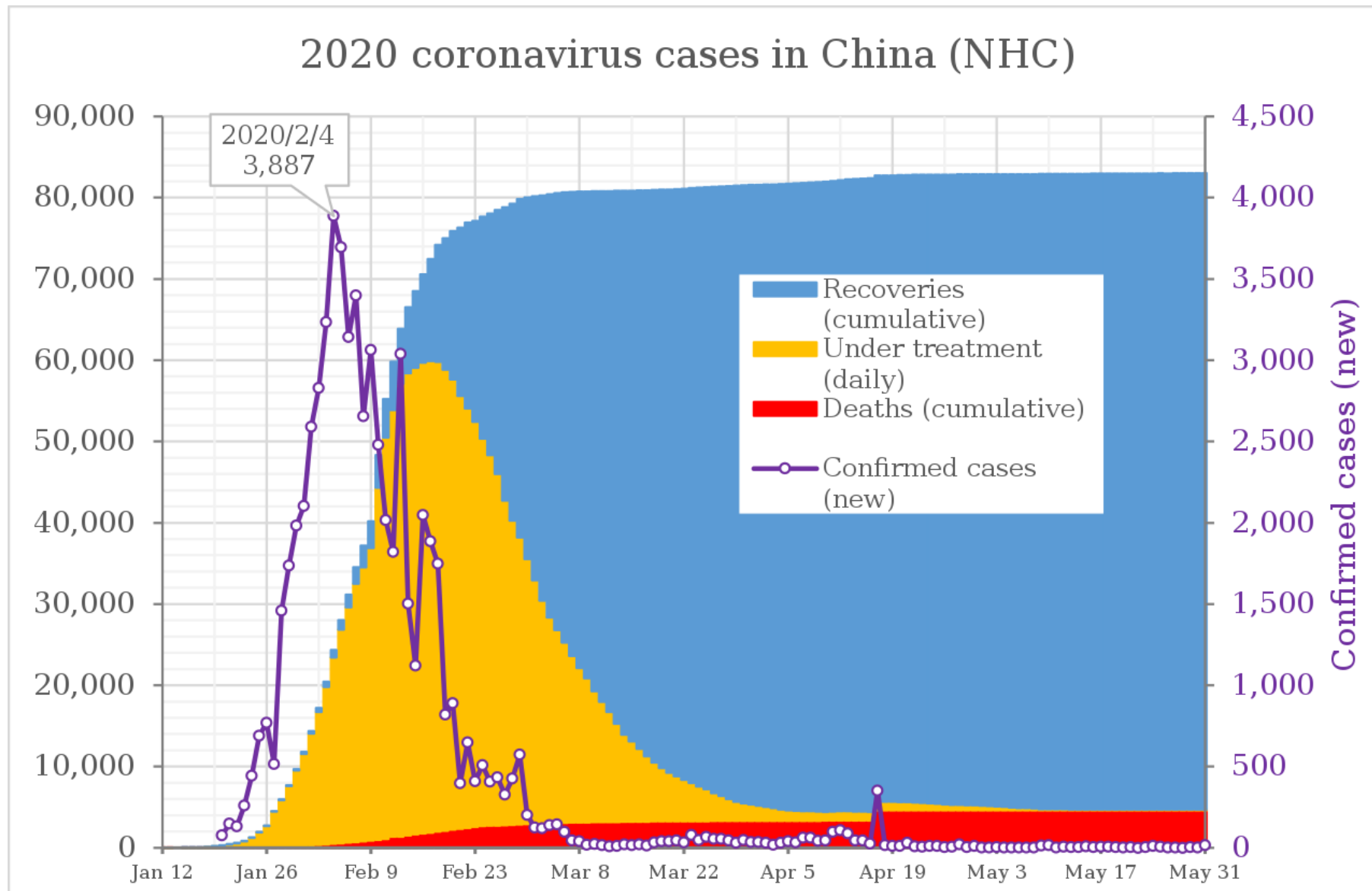

www.cdc.gov, 2005

A **májgyulladás** vagy **hepatitisz** (*hepatitis*) a [máj heveny](#) vagy [idült gyulladásos](#) megbetegedése, melyet elsősorban különböző [vírusfertőzések](#), de más károsító hatások is okozhatnak.

A Covid19 betegség terjedése világszerte

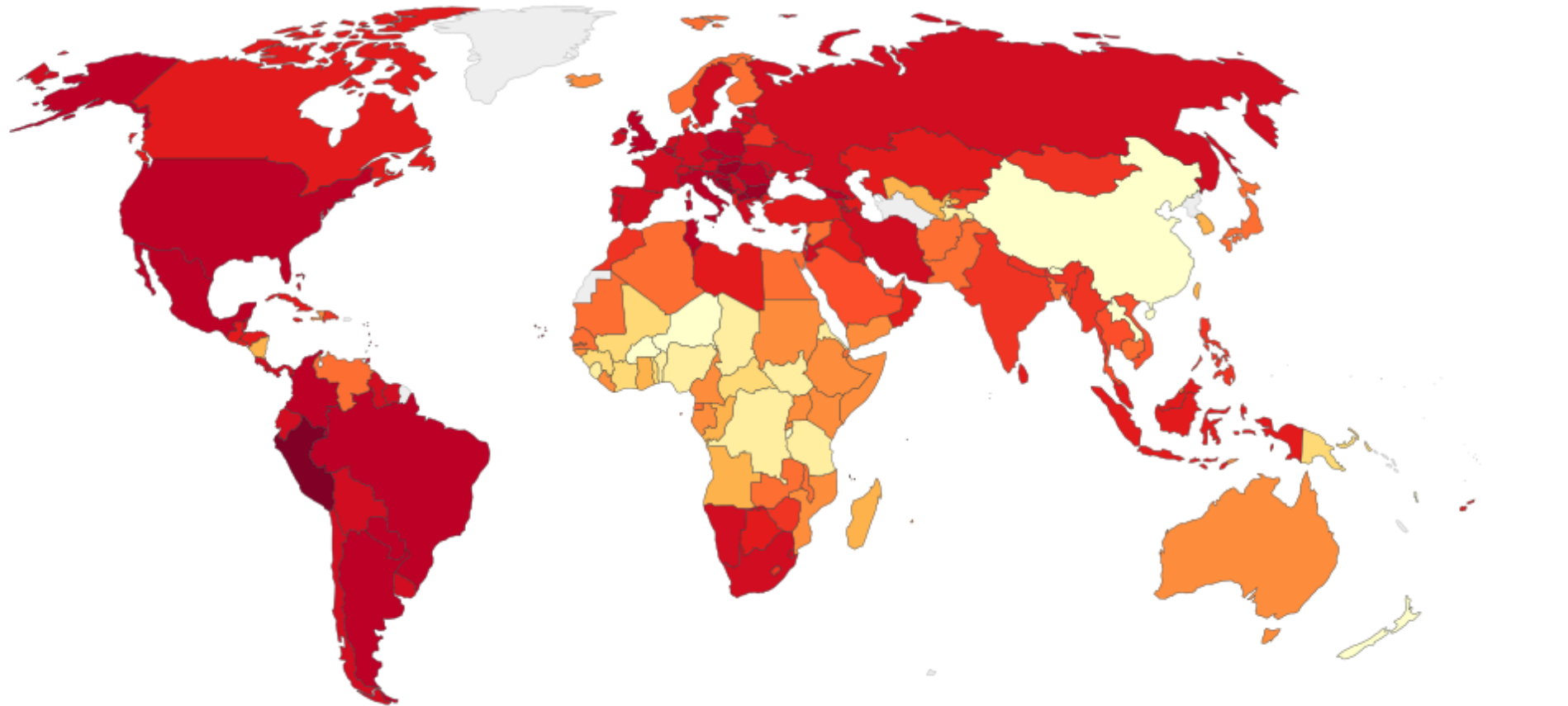

Megbetegedések, halálozások száma Kínában

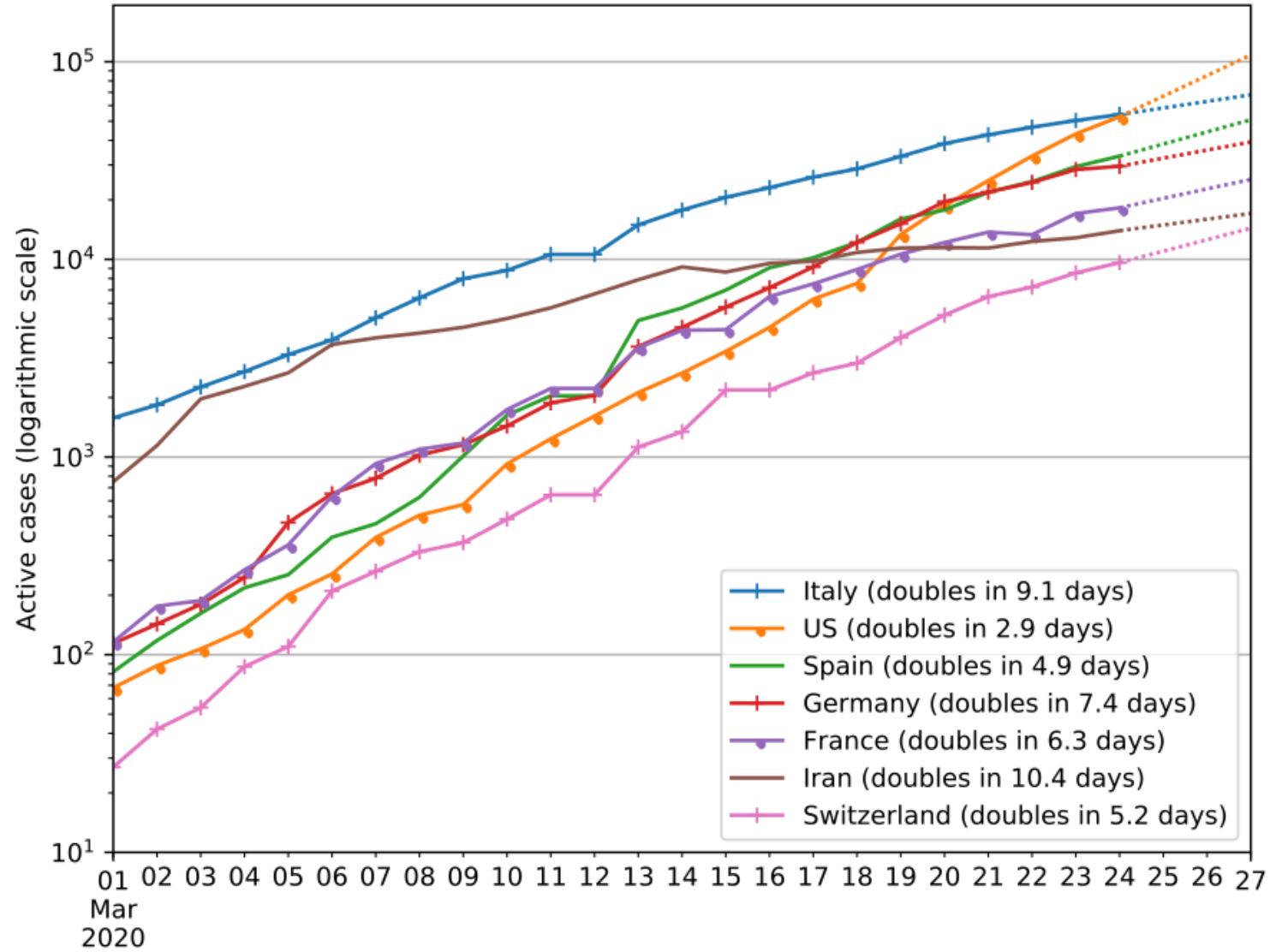
Cumulative confirmed COVID-19 deaths per million people

Our World
in Data

Limited testing and challenges in the attribution of the cause of death means that the number of confirmed deaths may not be an accurate count of the true number of deaths from COVID-19.

Active COVID-19 cases in the most affected countries
as of 2020-03-24, including presumptive positive cases

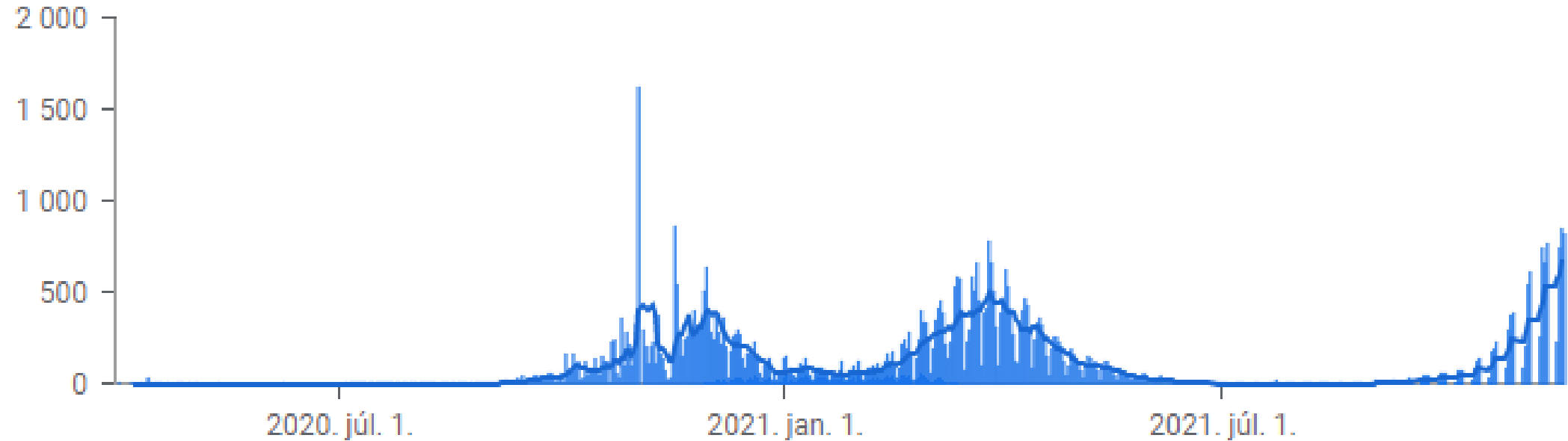
Esetek

Borsod-Abaúj-Zemplén

Esetek:

Új

Összes

Az adott napok az előző nap óta bejelentett új esetek számát mutatják

Változások a mobilitásban

Borsod-Abaúj-Zemplén

Tekintse meg, hogyan hatott a COVID-19 az emberek helyváltoztatási szokásaira

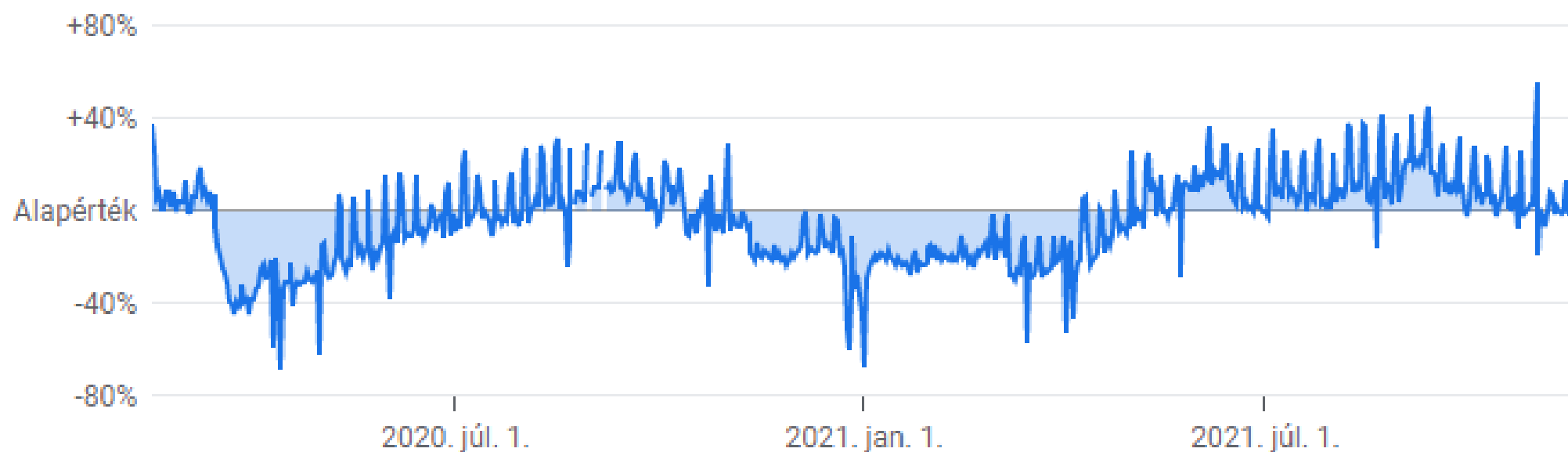

Utak és gyógyszertárak

Tömegközlekedési állomások

Munkahelyek

Lakóövezetek

Az itt szereplő információk összesített, anonimizált helyváltoztatási szokásokról számolnak be különböző tömegközlekedési csomópontok, például metrómegállók, buszmegállók és vasúti állomások látogatottsági adatai alapján. A referencia-időszak 2020. január 6. – február 3. [További információ](#)

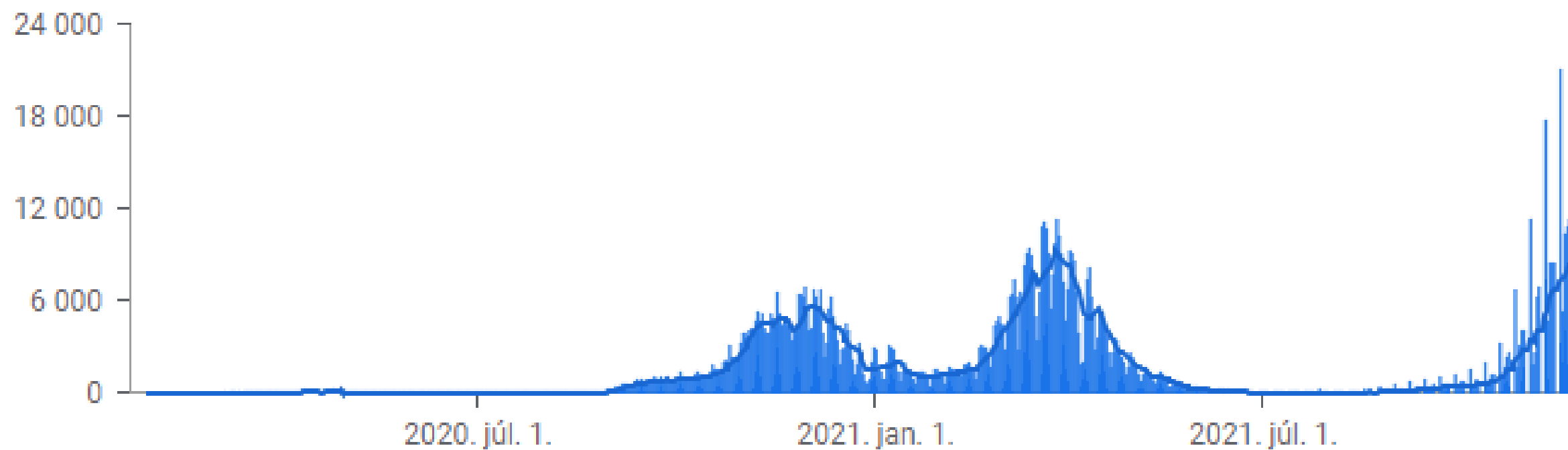
Esetek

Magyarország

Esetek:

Új

Összes

Az adott napok az előző nap óta bejelentett új esetek számát mutatják

Védőoltások

Magyarország

Oltások:

Új

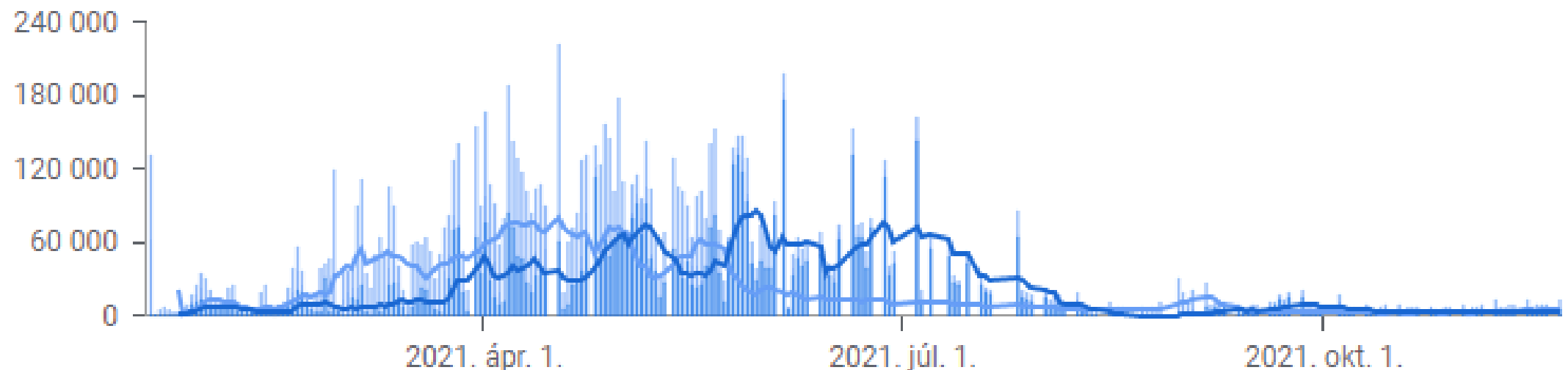
Összes

Nézet:

Tényleges

A népesség százaléka

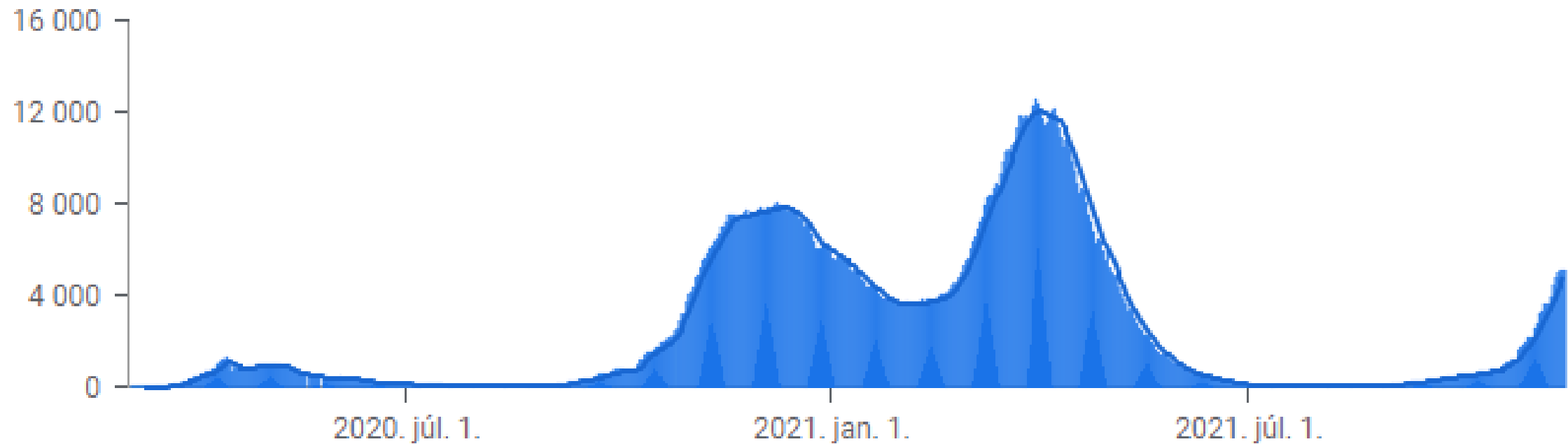
■ Teljeskörűen beoltottak ■ Részlegesen beoltottak

Ezek az adatok azoknak a személyeknek a számát mutatják, akiket részlegesen vagy teljeskörűen beoltottak az egyes napokon.

Kórházi ápolásra szorultak száma

Magyarország

Minden napnál a jelenleg kórházban ápolott betegek száma jelenik meg.

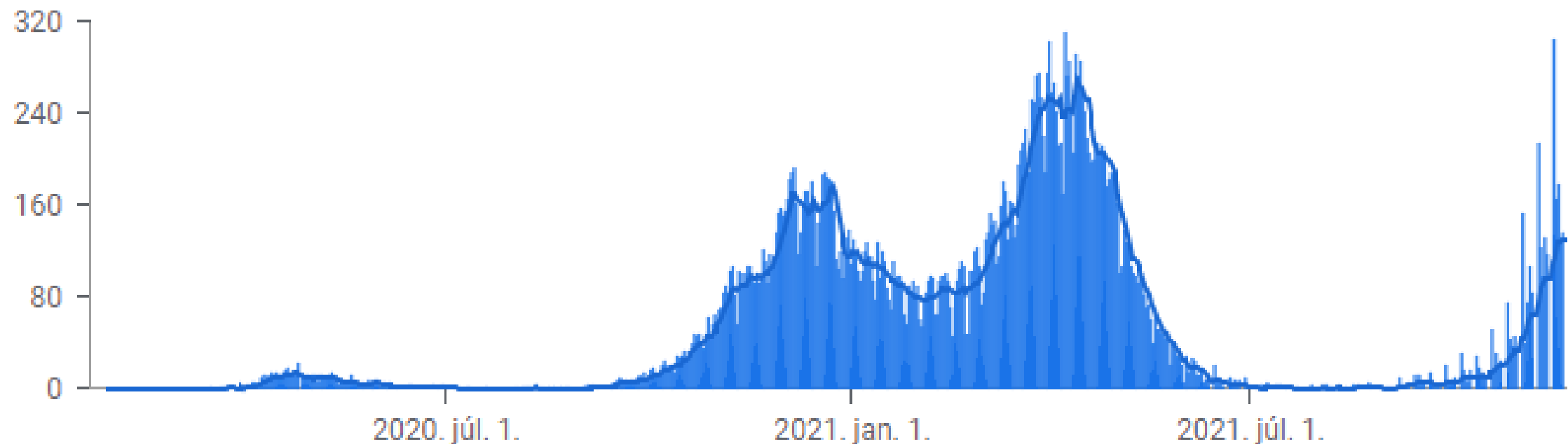
Elhunytak

Magyarország

Elhunytak:

Új

Összes

Tegnap frissítve • [Az adatokról](#) • Forrás: [Johns Hopkins Egyetem](#)

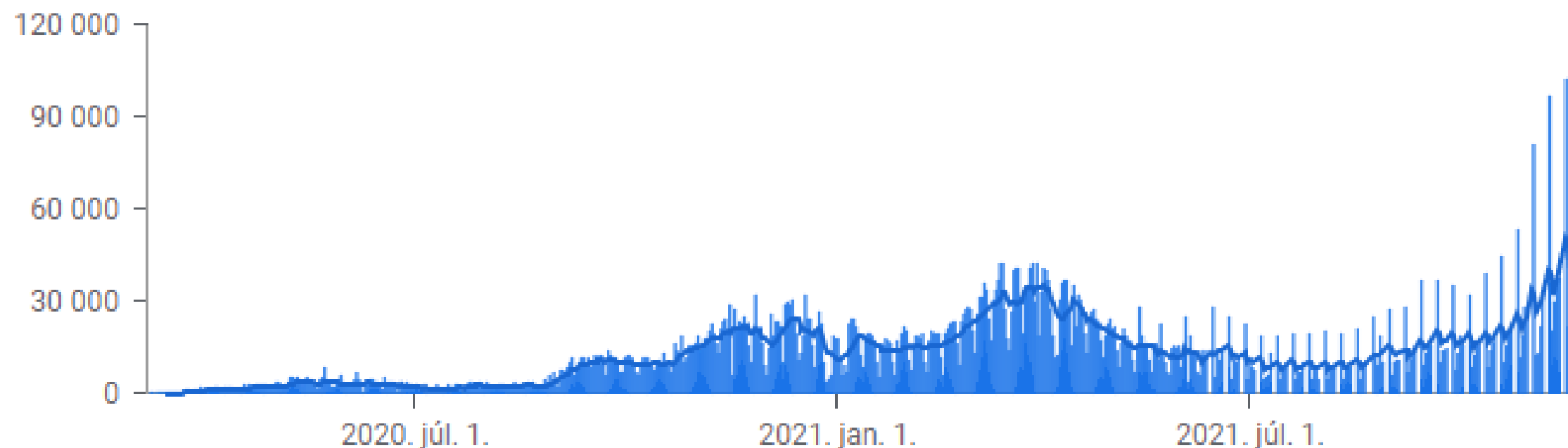
Elvégzett tesztek

Magyarország

Tesztek:

Új

Összes

Tegnap frissítve • [Az adatokról](#) • Forrás: [Our World in Data](#)

Változások a mobilitásban

Magyarország

Tekintse meg, hogyan hatott a COVID-19 az emberek helyváltoztatási szokásaira

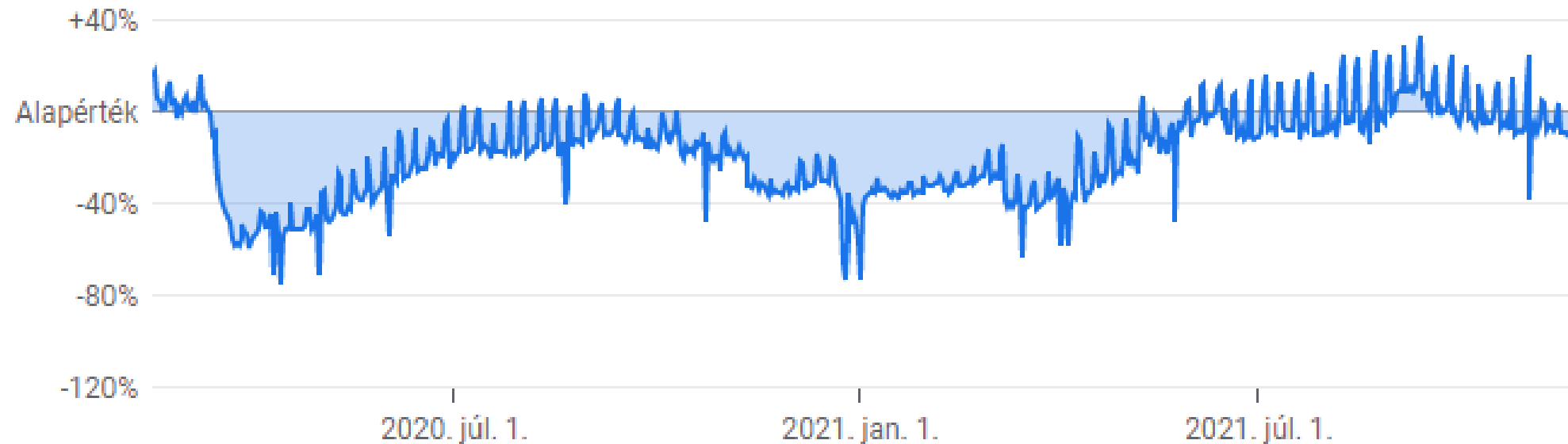
Gyűjtőterek

Parkok

Tömegközlekedési állomások

Munkahelyek

Lakóövezetek

Az itt szereplő információk összesített, anonimizált helyváltoztatási szokásokról számolnak be különböző tömegközlekedési csomópontok, például metrómegállók, buszmegállók és vasúti állomások látogatottsági adatai alapján. A referencia-időszak 2020. január 6. – február 3. [További információ](#)

Változások a mobilitásban

Magyarország

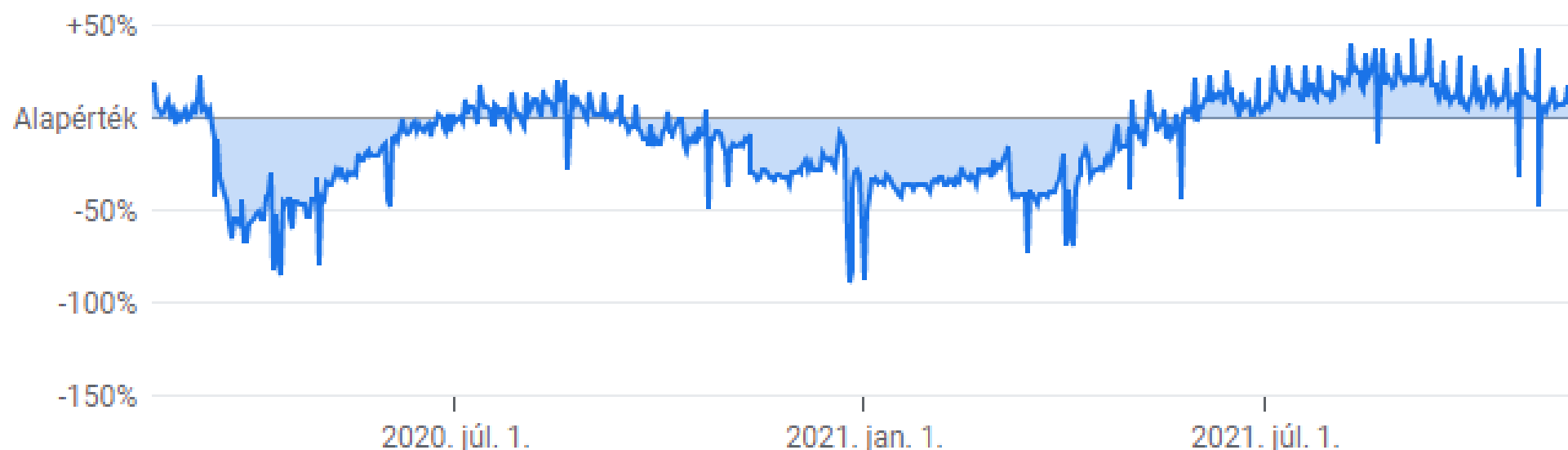
Tekintse meg, hogyan hatott a COVID-19 az emberek helyváltoztatási szokásaira

Kiskereskedelem és szabadidő

Élelmiszerüzletek és gyógyszertárak

Parkok

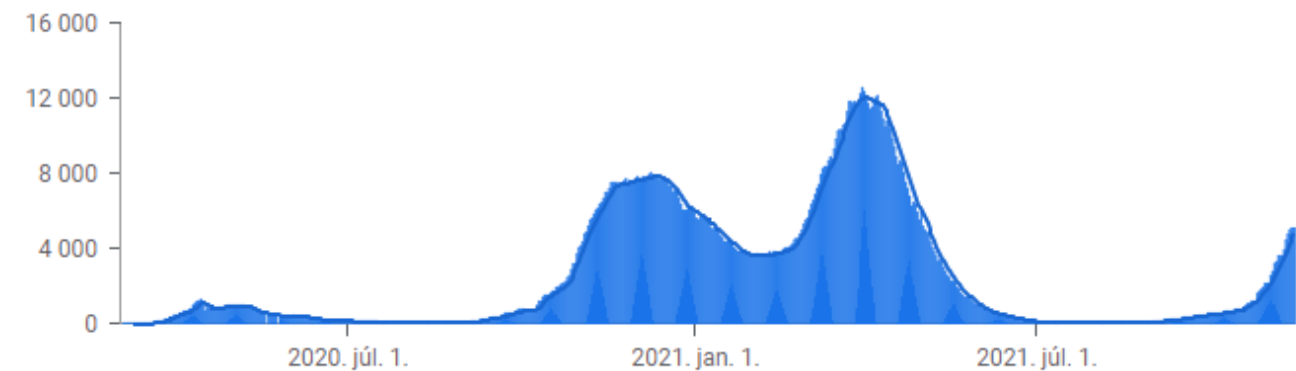
Tömeg >

Az itt szereplő információk összesített, anonimizált helyváltoztatási szokásokról számolnak be például éttermek, kávézók, bevásárlóközpontok, vidámparkok, múzeumok, könyvtárak és mozik látogatottsági adatai alapján. A referencia-időszak 2020. január 6. – február 3. [További információ](#)

Kórházi ápolásra szorultak száma

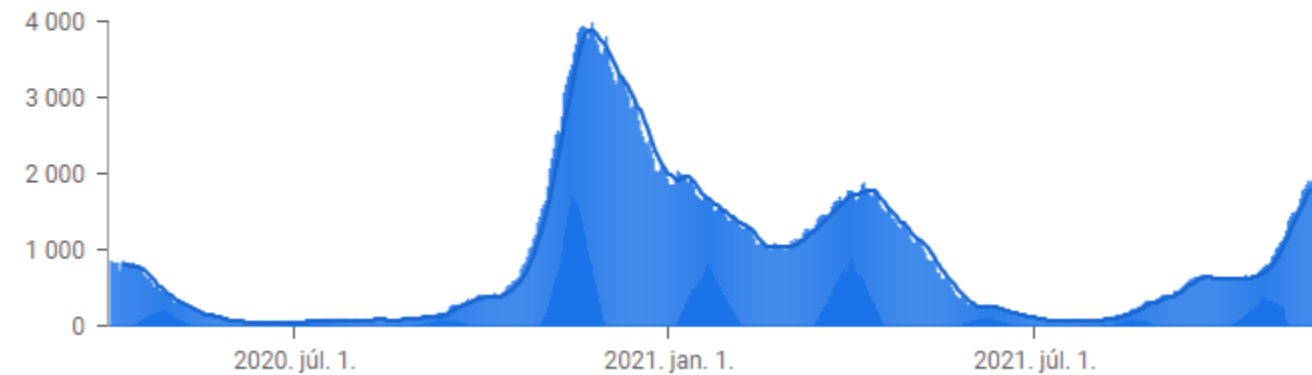
Magyarország

Minden napnál a jelenleg kórházban ápolott betegek száma jelenik meg.

Kórházi ápolásra szorultak száma

Ausztria

Minden napnál a jelenleg kórházban ápolott betegek száma jelenik meg.

Változások a mobilitásban

Magyarország

Tekintse meg, hogyan hatott a COVID-19 az emberek helyváltoztatási szokásaira

Kiskereskedelem és szabadidő

Élelmiszerüzletek és gyógyszertárak

Parkok

Tömeg >

Az itt szereplő információk összesített, anonimizált helyváltoztatási szokásokról számolnak be például éttermek, kávézók, bevásárlóközpontok, vidámparkok, múzeumok, könyvtárak és mozik látogatottsági adatai alapján. A referencia-időszak 2020. január 6. – február 3. [További információ](#)

Változások a mobilitásban

Ausztria

Tekintse meg, hogyan hatott a COVID-19 az emberek helyváltoztatási szokásaira

<

gyesztárak

Parkok

Tömegközlekedési állomások

Munkahelyek

Lakóövezetek

Az itt szereplő információk összesített, anonimizált helyváltoztatási szokásokról számolnak be különböző tömegközlekedési csomópontok, például metrómegállók, buszmegállók és vasúti állomások látogatottsági adatai alapján. A referencia-időszak 2020. január 6. – február 3. [További információ](#)

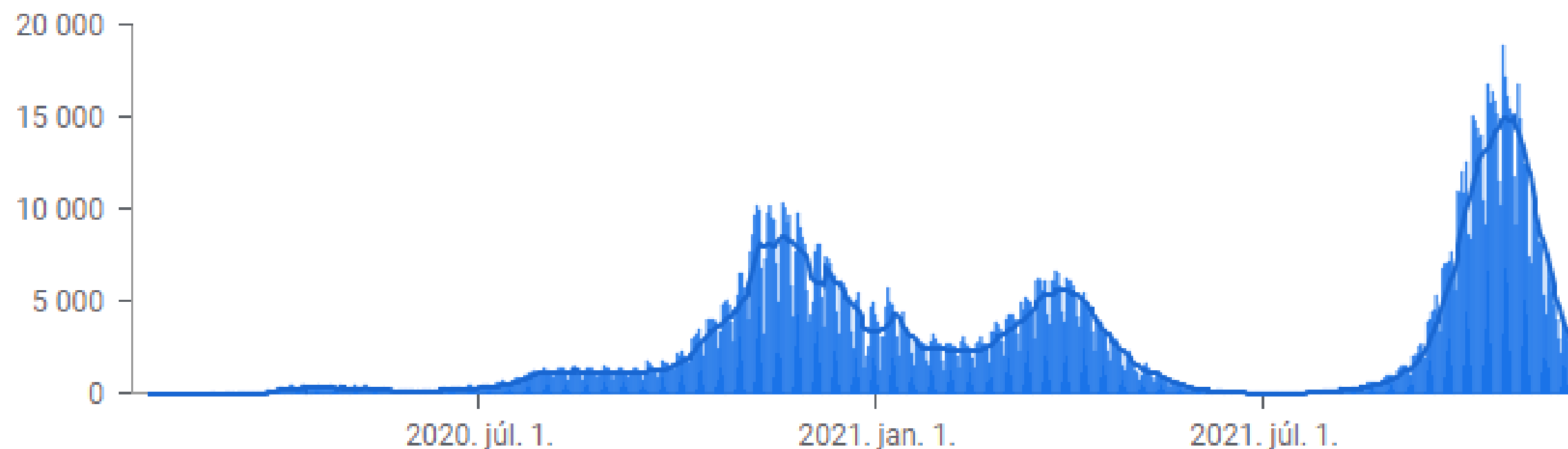
Esetek

Románia

Esetek:

Új

Összes

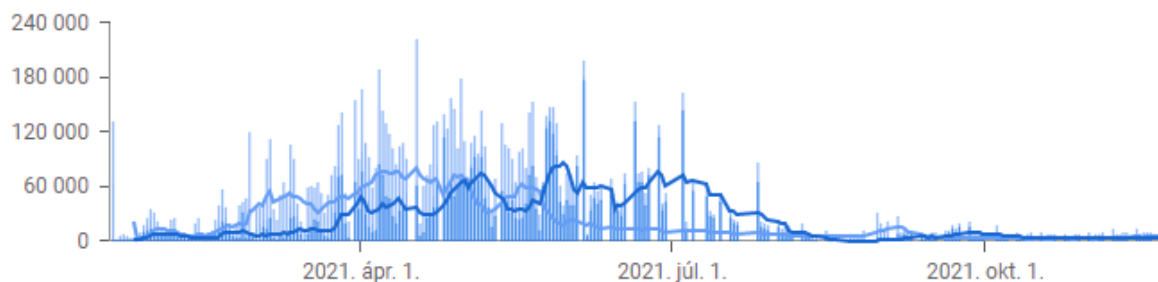
Az adott napok az előző nap óta bejelentett új esetek számát mutatják

Védőoltások

Magyarország

Oltások: [Új](#) [Összes](#) Nézet: [Tényleges](#) [A népesség százaléka](#)

■ Teljeskörűen beoltottak ■ Részlegesen beoltottak

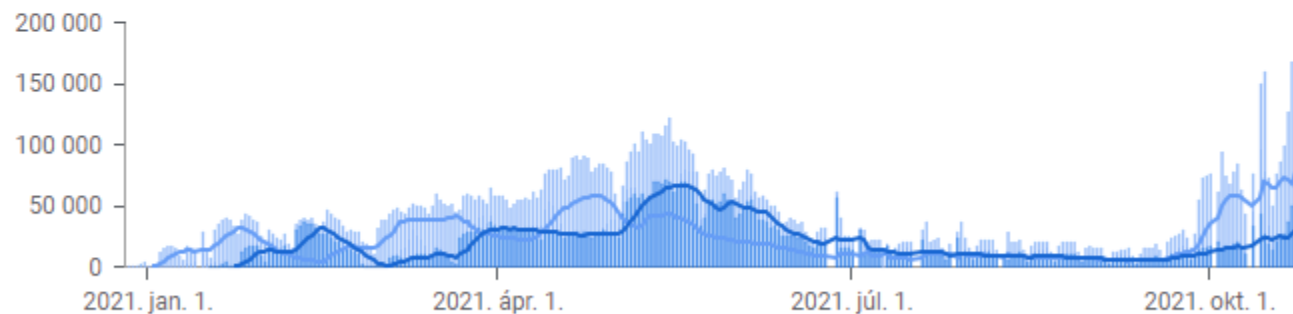
Ezek az adatok azoknak a személyeknek a számát mutatják, akiket részlegesen vagy teljeskörűen beoltottak az egyes napokon.

Védőoltások

Románia

Oltások: [Új](#) [Összes](#) Nézet: [Tényleges](#) [A népesség százaléka](#)

■ Teljeskörűen beoltottak ■ Részlegesen beoltottak

Ezek az adatok azoknak a személyeknek a számát mutatják, akiket részlegesen vagy teljeskörűen beoltottak az egyes napokon.

